

Prvi koncert v Trbovljah 40 let nazaj so prepovedali, sedaj ga je odnesla korona

[zon.si/prvi-koncert-v-trbovljah-40-let-nazaj-so-prepovedali-sedaj-ga-je-odnesla-korona/](https://www.zon.si/prvi-koncert-v-trbovljah-40-let-nazaj-so-prepovedali-sedaj-ga-je-odnesla-korona/)

Vedno alternativna, avantgardna, nekonformistična in provokativna glasbena skupina Laibach, ki je bila uradno ustanovljena 1. junija 1980 v Trbovljah, bi morala imeti ob 40-letnici svojega delovanja v petek, 23. oktobra, v Trbovljah koncert. In če so Laibachu zaradi burne reakcije prebivalcev Trbovelj in uradnih občinskih organov prepovedali njihov prvi javni nastop v trboveljskem hramu kulture 27. septembra leta 1980, jim ga je tokrat – natanko štiri desetletja pozneje – odnesel covid-19.

Sami tej obletnici ne dajemo prevelike teže, ker je zares vsak dan lahko praznik, ko se spominjamo nekega pomembnega dogodka iz preteklosti.

»Situacijo razumemo in zaradi tega ne delamo velikega cirkusa. Za obeležitev naših 40 let nas je nagovorila Občina Trbovlje. Sami tej obletnici ne dajemo prevelike teže, ker je zares vsak dan lahko praznik, ko se spominjamo nekega pomembnega dogodka iz preteklosti. Če bo le prilika, bomo ta projekt obeležitve naše

40-letnice oziroma 41-letnice izpeljali naslednje leto,« pravi **Ivan Novak**, eden od ustanoviteljev Laibacha in njegov aktivni član še danes.

Dodelana ikonografija skupine, parodije in elementi iz politične zgodovine so bili v socialistični Jugoslaviji večkrat cenzurirani in Laibach je dobil nekakšen uporniški status. Ob enem prvih albumov je bil priložen listek z mislijo: »Politika, najvišja in vseobsegajoča umetnost in mi, ki ustvarjamo sodobno slovensko umetnost, dojemamo sebe za politike«. Še tako mislite?

Laibach: *Seveda, sebe smatramo za politike, menda nas nimate samo za nekakšne glasbenike ali umetnike? Za kreacijo slovenske države smo bili bolj usodni kot večina danes aktivnih politikov v parlamentu. Vsi smo politični subjekti, nihče ni izvzet. Laibach se sicer ne ukvarja z dnevno politiko, ukvarjamo pa se z ideologijo, ki nastaja na presečišču politike in kulture, kjer se definira sam pojem svobode. In prav svoboda je večno in nikoli zares razrešeno vprašanje, ki ga je potrebno ves čas preizpraševati.*

” ...sebe smatramo za politike, menda nas nimate samo za nekakšne glasbenike ali umetnike?”

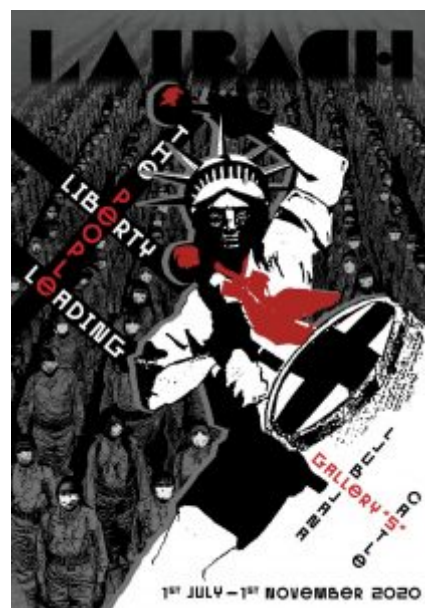
Če bi bili v politiki – na katerem polu bi bili ... In kako bi se lotili korone?

Laibach: *Kot rečeno, se z dnevno politiko se ne ukvarjamo. Če bi se, ne bi bili več Laibach. To skratka prepuščamo drugim, ki so za to poklicani in pooblašeni. S problemom korone bi se seveda morali ukvarjati predvsem poklicani strokovnjaki, politika pa bi jim morala omogočiti, da bi se s tem ukvarjali čimbolj neobremenjeno, kvalitetno in suvereno.*

Kako se spominjate svojega prvega nesojenega koncerta v Trbovljah?

Laibach: *Kot zabavno dogodivščino, ki je spominjala na narodoobrambne akcije v stilu ‘Nič nas ne sme presenetiti’. Res je, da dogodek leta 1980 ni bil primerno organiziran, res je, da smo takrat brez dovoljenja polepili mesto z ekspresivnimi črno-belimi Laibach plakati, res pa je tudi, da je lokalna oblast pozabila na revolucionarno preteklost ter je koncert in razstavo prepovedala predvsem zato, ker jo je Laibach ikonografija preveč zlahka spravila ob živce. Ampak včasih je bolje, da se kakšen dogodek tudi ne zgodi oziroma se zgodi prav zato, ker je prepovedan.*

Trbovlje so skozi zgodovinski razvoj vedno dokazovale svoj vidik na področju kulture in to počnejo še danes, recimo s Speculum artium, festivalom novomedijske kulture, kjer tudi sodelujete. Kje vidite pomen takega

festivala?

Laibach: *Gre za izjemno pomemben festival in Laibach smo zelo ponosni, da se dogaja ravno v Trbovljah. Boljšega nadaljevanja in nadgradnje svojega dela si ne bi mogel želeli. Kar pri tem festivalu mogoče pogrešamo je kvečjemu nekaj več socialno-politične dimenzije, ki jo SCI-FI ontologija novomedijske kulture sicer ponuja v izobilju.*

Kako laibachovci te dni preživljate dneve? So ti dnevi primerni za ustvarjanje?

Laibach: *Ti dnevi so depresivni in torej zelo primerni za ustvarjanje, ampak ravno zato, ker so depresivni, je potrebno biti zelo pazljiv, da depresija v kreaciji ne prevaga. Depresija je samo en segment mozaika življenja, ni pa cel mozaik.*

Kje vas je na več kot 1000 koncertih publika najbolj sprejela?

Laibach: *Seveda v Severni Koreji. S sprejemom v Pjongjangu se ne more meriti prav nič. Še najbližje Severni Koreji je bil sprejem publike na našem poznejšem koncertu v Južni Koreji.*

Kakšna pa je slovenska publika? Kakšni smo Zasavci?

Laibach: *Slovenska in zasavska publika je tradicionalno skeptična, kar ni nujno nekaj slabega. Tudi nezaupanje je relevantna percepcija.*

Snemate tudi filmsko glasbo. Imate še kaj načrtov?

Laibach: *Imamo; ravnokar pripravljamo glasbo za novi film Slobodana Šijana, k svojemu novem filmu pa nas je povabil tudi pomemben avstrijski režiser Thomas Woschitz, ki pripravlja zgodovinski film z zvezdniško mednarodno zasedbo.*

Kakšen bo prvi pokoronski Laibachov koncert in kje ga boste pripravili?

Laibach: *Ta trenutek tega še ne vemo, koncerte in turneje zadnje leto predstavljamo po tekočem traku, mogoče pa bo res prvi prav Trbovljah.*

“Na začetku je bil konec”

Eden od dokumentarcev o skupini Laibach se začne »na začetku je bil konec«, saj je skupina nastala 1. junija 1980, manj kot mesec dni po smrti jugoslovanskega predsednika Josipa Broza Tita. Ko se je septembra istega leta skušala predstaviti z razstavo in koncertom, so vse prepovedali zaradi "črnih križev", ki naj bi bili "napačno uporabljeni" – na plakatih je bil simbol črnega križa, ki je še danes, včasih obdan z zobatim kolesom, prepoznaven znak skupine.

Foto: Matt Condon

Mednarodno prepoznani

Laibachovo ustvarjanje je ves čas pod budnim očesom tudi tujih glasbenih revij. Med drugim je leta 2009 ena najvplivnejših britanskih revij za rock glasbo Classic Rock Magazine uvrstila njihovo ploščo Opus Dei med najpomembnejše plošče industrijskega rocka. Ta album je bil, po izboru mednarodnih glasbenih kritikov, v knjigi založbe Universe leta 2005 uvrščen tudi med 1000 najpomembnejših svetovnih glasbenih albumov vseh časov. Koncert skupine Laibach v trboveljski termoelektrarni leta 1990 pa je glasbena revija Wire uvrstila celo v izbor 60. koncertov, »ki so stresli svet«.

Prepletajo različne medije, politiko in umetnost

Laibach v svojem delu združuje različne medije, glasbo, video, film in performans, politiko in umetnost. Koncertirali so po vsem svetu, sodelovali na mnogih kulturnih in glasbenih festivalih, izpeljali več samostojnih turnej, izdali več kot 30 albumov, v umetniškem svetu vedno puščajo močan pečat.

V filmski industriji

Glasbo Laibacha lahko slišimo tudi v filmih, kot so na primer Iron Sky, Spiderman in Blair Witch Project, pred leti tudi v vohunski nanizanki Alias. Med drugim so imeli samostojni koncert v londonski galeriji Tate Modern, leta 2015 so na povabilo severnokorejskega Komiteja za mednarodno kulturno sodelovanje imeli dva koncerta v Pjongjangu ob 70-letnici osvoboditve izpod japonske oblasti.

Koncertirali so tudi skoraj 200 metrov pod zemljo v velenjskem rudniku in seveda v trboveljski termoelektrarni.

| [Naše pesmi, vaše sanje – 35 let skupine Laibach](#)